

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณหมอนันทวัช สิทธิรักษ์
๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ บ้านคุณหมอนันทวัช สิทธิรักษ์
๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

www.dhammadhome.com

เมื่อวันเสาร์ ที่ ๑๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา ได้รับเชิญจาก รศ.ดร.นพ.นันทวัช สิทธิรักษ์ (คุณหมอหนุ่ม) อาจารย์หมอจิตแพทย์ประจำโรงพยาบาลศิริราช เพื่อไปสนทนาธรรมที่บ้านพัก ในจังหวัดนนทบุรี ระหว่างเวลา ๑๐.๐๐-๑๕.๓๐ น.

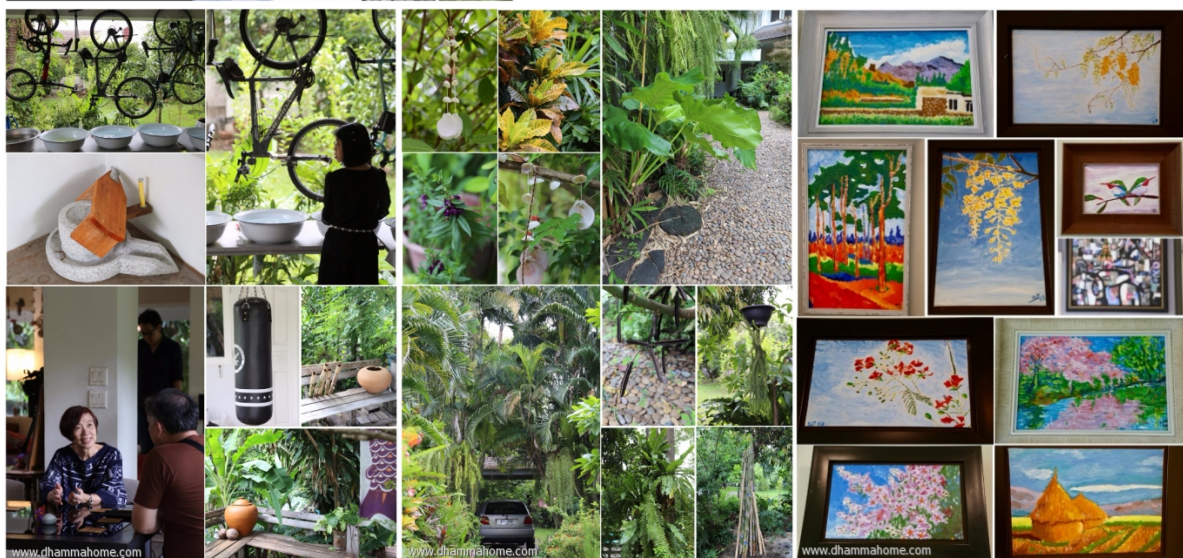

ครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๒ ที่ข้าพเจ้าได้รับเชิญจากพี่แอ้ว (พองจันทร์ วอลซ) ซึ่งเป็นสมาชิกและผู้ประสานงานของกลุ่มศึกษาวรรณคดีต่างชาติดิ (Dhamma Study Group-DSG) ที่ศึกษาพระธรรมกับท่านอาจารย์มานานหลายสิบปีแล้ว ซึ่งโดยปรกตินอกจากที่จะมีการสนทนาธรรมภาค

ภาษาอังกฤษกับท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่มูลนิธิฯ ในทุกบ่ายของวันเสาร์แล้ว ท่านอาจารย์ยังเมตตาให้โอกาสเป็นพิเศษสำหรับการมาสนทนาธรรมที่บ้านคุณหมอนันทวัชแห่งนี้เป็นประจำในวันเสาร์ ซึ่งปรกติท่านอาจารย์จะอยู่สนทนาธรรมที่มูลนิธิฯ ตลอดวัน

ข้าพเจ้าชอบบ้านที่มีบรรยากาศสดชื่นสบาย ๆ แบบบ้านของคุณหมอ ซึ่งแวดล้อมไปด้วยต้นไม้ พันธุ์ไม้มากมายหลายชนิด ปลุกคละเคล้ากันไปตามความชื่นชอบของท่านเจ้าบ้าน ไม่ใช่การปลูกแบบมีแบบแผนใด ๆ หรือมีกฎเกณฑ์อะไร นอกจากการที่จะรู้จัก

ชนิดของพรรณไม่ว่า ชอบอยู่ในที่ร่มหรือที่รำไรหรือในที่ที่มีแสงแดดปกติ ทำให้สวนของคุณหมอดูสบาย ๆ ให้ความรู้สึกเป็นกันเองตั้งแต่แรกพบ แสดงให้เห็นถึงอัธยาศัยที่สบาย ๆ และเป็นกันเองของคุณหมอ นอกจากนี้ ตามฝาผนังบางส่วนภายในบ้านของคุณหมอยังประดับประดาไปด้วยภาพเขียนที่คุณหมอเป็นผู้วาดด้วยตนเอง เห็นถึงความสะสมของคุณหมอ ในความเป็นผู้มีศิลปะและความละเอียดอ่อน

ตามโต๊ะและมุมต่าง ๆ ของบ้าน มีแจกันดอกไม้ขนาดและแบบต่าง ๆ รวมถึงขวดและแก้วน้ำ ที่นำมาใส่ดอกไม้ที่เก็บจากสวนรอบบ้านวางไว้อย่างง่าย ๆ แต่ดูเก๋ไก๋ แม้แต่โคมบายที่แขวนอยู่ยังมีดอกไม้สีสวยสดปักไว้ด้วย ทราบว่าเป็นฝีมือภริยาของคุณหมอ แสดงถึงอัธยาศัยที่เรียบง่ายน่ารัก และประการสำคัญคือ แสดงให้เห็นถึงความใส่ใจและความละเอียดของท่านเจ้าบ้านทั้งสอง ซึ่งข้าพเจ้ารู้สึกชื่นชมและนึกถึงคำที่ท่านอาจารย์กล่าวเสมอ ๆ ว่า ผู้ที่ศึกษารักรวมที่จะเข้าใจธรรมะนั้น นั่นเป็นผู้ที่ละเอียด เพราะธรรมที่ตรัสรู้นั้น ละเอียด ลึกซึ้ง ยากแก่การเข้าใจได้ง่าย

อันดับต่อไป ขออนุญัตนาภาพและความสนทนาบางตอน ซึ่งในครั้งนี จะขอ นำความการสนทนาที่ท่านอาจารย์ได้ให้ความละเอียด ลึกซึ้งของคำว่า "อาลัย" แม้จะเป็นความการสนทนาเพียงสั้น ๆ แต่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งครับ

คุณกนกวรรณ :

ท่านอาจารย์คะ ทุกคนที่ยังมีกิเลสอยู่ ยังไม่มีปัญญาเกิด ยังไม่ได้
เข้าใจสภาพธรรมะตามความเป็นจริง ไม่ได้ประจักษ์ อาลัยในความ
เป็นเรา นี้อยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว

ท่านอาจารย์ :

แต่ไม่ปรากฏ!!

คุณกนกวรรณ :

ไม่ปรากฏ ทำให้เราก็กเลยไม่ทราบ ว่า เรามีอาลัย ความเป็นเรา อยู่
ตลอดเวลา

ท่านอาจารย์ :

เมื่อไหร่เป็น "อาลัย" ไม่เห็น

คุณกนกวรรณ :

ท่านอาจารย์คะ แล้วถ้าคนที่ไม่มีภาระแล้ว และเขารู้สึกว่า ถ้า
สมมุติว่าจะสามารถเกิดขึ้นเป็นนางฟ้า เป็นเทพบุตรได้ ณ ขณะนี้
ก็ย่อมดีกว่าชีวิตที่อยู่ปัจจุบัน ก็สามารถที่จะไม่อาลัยในคนคนนี้

ท่านอาจารย์ :

เราพูดธรรมะทุกอย่าง แต่ว่ายังไม่รู้แม้แต่คำที่เราได้ยิน แต่ละคำ
เพียงแค่ว่า รู้ ว่ามีจริง ๆ ถ้าเราบอกว่า เดียวนี้เห็นพวงมาลัย "อาลัย"
หรือเปล่า?

คุณกนกวรรณ :

ถ้าเดิมาก็จะไม่ได้คิดว่าอาลัยอะไร

ท่านอาจารย์ :

ชอบเท่านั้นเอง!!

คุณกนกวรรณ :

ชอบค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ธรรมะต้องตรงสัจจะ แค่นี้ก็แค่นั้น!!! พอเห็นแล้วชอบก็ต้องชอบ
จะถึงกับอาลัยไหม?

คุณกนกวรรณ :

ไม่ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

เพราะฉะนั้น การฟังธรรมะถึงต้องเข้าใจธรรมะ พอเราเข้าใจธรรมะ เราก็สามารถที่จะเข้าใจความหมายของคำอื่น ๆ ด้วย เพราะว่า ความละเอียดของธรรมะแต่ละอย่าง เวลานี้ทุกคนไม่ได้หมายความว่า เราเห็นผิด ยึดถือพวงมาลัย อย่างนั้นอย่างนี้ แค่ชอบ!! แค่ชอบ ก็คือแค่ชอบ!! แล้วก็หมดแล้ว!

แต่...กว่าจะเห็น "ความอาลัย" ก็ต้องมีสภาวะที่ "อาลัย" ปรากฏให้เห็น ถึงจะรู้ว่า ขณะนั้น ยังมี "เยื่อใยของความพอใจ" ซึ่ง "ลักษณะ" ของเขา ถึงกับเป็น "อาลัย" ยังไม่ขาด ยังไม่หมด!!! ฟังไว้ รู้ไว้ แต่ยังไม่เห็นภาวะนั้น รู้สึกว่า "นิกันติ" คืออะไร?

คุณพานี :

ยางเหนียวที่สลัดยาก

ท่านอาจารย์ :

คะ เห็นแค่ดอกไม้นี้ อาลัยหรือ? แต่ว่าขณะที่...สภาพธรรมะ...แม้ปรากฏ...ยังเป็นเรา ใช่ไหม? ยังอาลัยในการที่จะละทิ้งสิ่งนั้น ให้รู้ว่าไม่ใช่เรา เพราะฉะนั้น โลภะที่เกิดก็ต่างกันไป ใช่ไหม? แสดงให้เห็น "ขึ้น" ว่า ธรรมดา ธรรมดา นี้ ก็เป็นโลภะที่เรามีความต้องการ อยากได้ พอใจ น้อยมาก แค่นั้น? อย่างเห็นสิ่งซึ่งเป็นดอกไม้แบบนี้ ใครอยากจะทำเอากลับบ้าน ใครจะขอคุณหมอกลับบ้านบ้าง? ใช่ไหม? ยังไม่ถึงขนาดนั้น!! แต่ให้รู้ว่า แค่พอใจ!! แค่ไม่เกลียด!! แค่ชอบนิดหน่อย!! หรือ แค่มากมาย...

และเราก็รู้ได้ว่า ในชีวิตประจำวัน ก็เป็นอย่างนี้!! ให้ "เข้าใจความจริงที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน" ที่ละเอียดขึ้น!! ลึกซึ้งขึ้น!! เพราะว่า บางคน รีบร้อนที่จะหมดโลภะ!! ได้อย่างไร?? นอกจากเพิ่มโลภะ โดยไม่รู้ตัว ว่าขณะนั้นก็มีความเป็นเรา

...เพราะฉะนั้น "อาลัย" จริง ๆ นี่ อาลัย...ในอะไร?? ในสิ่งที่ปรากฏ
ความเป็นสิ่งนั้น!! แต่ยังไม่หมดเสียใจ ที่ยังคงยึดถือ "สิ่งนั้น" ว่าเป็น
เรา!!!

เพราะฉะนั้น ไม่ใช่ว่าคำพูดที่มีในพระไตรปิฎก พอเราอ่าน อ่าน
อ่าน แล้วเราก็เข้าใจ แค่เข้าใจว่า ก็เป็นโลภะ ก็เป็นโลภะ ก็เป็น
โลภะ แต่ว่า...แล้วจิตล่ะ? ขณะนี้มีปรากฏไหม? แค่ว่าถามอย่างนี้
ตอบว่าอย่างไร? ไม่ปรากฏ ก็ต้องไม่ปรากฏ!! เจตสิกล่ะ? พุดหมด
ทุกอย่าง ทุกเจตสิก แล้วปรากฏไหม? ก็ไม่ปรากฏ!!

เพราะฉะนั้น ต้องมีขณะที่สภาวะธรรมะปรากฏ!! นี่ต้องต่างกับ
ขณะที่เดี๋ยวนี้ก็เป็นธรรมะ "แต่ไม่รู้" จึงไม่เข้าใจความเป็น "ภาวะ"
ของธรรมะ ว่า "ไม่ใช่เรา"...

...เพราะฉะนั้น กว่าจะฟังด้วยความเข้าใจ ไม่ใช่มีแบบศึกษาว่าเรา
จะต้องทำวิธีไหน อย่างไร อะไร ๆ ไม่ใช่เลย!! ฟัง แล้วก็พิจารณา!!!
เข้าใจก็คือเข้าใจ ถ้ายังไม่เข้าใจก็ฟังต่อไป พิจารณาต่อไป ความ
เข้าใจเกิดขึ้นก็ให้รู้ว่า ไม่ใช่เรา ค่อย ๆ เข้าใจในความไม่ใช่เรานี้
อย่างหยาบ ๆ จนกระทั่ง ถึงแม้ว่าสภาพธรรมะนั้นปรากฏ ตอนนั้น
แหละ ระดับไหนล่ะ? ที่จะ "ยังอาลัย"

ก็แสดงชัดว่า ต่างจากที่เราเคยคิดใช้ไหม? ว่าก็คือโลภะนั่นแหละ ก็
คือโลภะ ไม่ใช่ไม่ใช่โลภะ แต่...ระดับไหน?...อย่างไร?...ขณะไหน?

เสียดาย...กับ...อาลัย...เป็นอย่างไร? ถ้าสภาพธรรมะนั้นไม่ปรากฏ
เราก็แค่ "คิด" สภาพธรรมะนั้นปรากฏ ก็ไปเรียกชื่อ!!! แล้วอย่างไร
ถึงจะรู้!!...

เพราะฉะนั้น แสดงให้เห็นว่า ปัญญาระดับไหน? อย่างไร? ซึ่งไม่มีชื่อ!! แต่สามารถที่จะรู้ในความติดข้องในขณะนั้นว่า ติดข้องระดับไหน? เพราะฉะนั้น ฟังแล้วก็รู้ว่า ขณะนี้ไม่ปรากฏ ถ้ายังไม่ปรากฏ แล้วเราพยายามจะไป "หาทางให้รู้" ก็เป็นไปได้!! แต่ว่าเมื่อมีความเข้าใจขึ้น สภาพธรรมะปรากฏ ก็เข้าใจขึ้น!! ตามสมควรแก่ฐานะ!!!

คุณพาวณี :

ท่านอาจารย์คะ ถ้าพูดถึงว่าความเสียดาย กับความอาลัย น้อยมีความรู้สึกกว่า ความอาลัยนี้ลึกซึ้งมาก

ท่านอาจารย์ :

ปรากฏหรือยัง?

คุณพาวณี :

ก็มีบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ว่ายังเป็นเราอยู่ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

เห็นไหม? ขณะนั้นนะ เราไม่ต้องเรียกชื่อ!! แต่เราจะ "รู้ลักษณะ" ที่ "ต่างกัน" จนถึงขั้นที่ แม้เป็นภาวะที่ปรากฏในความเป็นธรรมะ... กว่าจะละ...ความติดข้อง!!...ก็จะได้เห็นว่า..."นิกันติ"...ความที่อาลัย...ยังไม่สามารถที่จะตัดขาดจากการที่จะเข้าใจว่า...ไม่ใช่เรา...ได้!!!

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของคุณหมอนันทวัช สิทธิรักษ์ และครอบครัว
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกท่านครับ

